

154

MLADI PLAMEN

933

●
**GLASILO
BORCEV
IN
STRAŽARK**

●
1 9 3 2

●
LETNIK IV

●
**UREDIL
EDI ŠTOK**

L J U B L J A N A

Kazalo

	Stran		Stran
I. Pripovedno čtivo.			
Matiša Fran: Iz življenja vajen-		—: Z lastnim razumom	117
cev . . . 12, 29, 44, 63, 78,		—: Mesec sadov	133
94, 110, 126, 161, 177, 188		—: Širjenje	133
Š. E.: Solnce je posijalo (Taborna		—: Mesec obljube	149
povest.) 2, 18, 34, 50, 70, 86,		—: Iz lastne moči	149
102, 118, 134, 150, 166, 182		—: Širimo svoje vrste!	155
		—: Mladina, na plan!	165
		—: Več jasnosti	165
		—: Širiteljska akcija	173
II. Naša pesem.			
A. S.: Dete noče spati	172	—: Zima se bliža	174
G. Polde: Delu čast!	172	—: Nova mladina	181
S. J.: Na delo, tovariši!	172	—: Organizacija	191
		—: Naši fantje	191
		—: Način dela	192
		—: Kaj premalo gojimo?	192
		—: Umski izvoz	192
III. Članki.			
—: V krepko rast!	1	A. L.: O formalizmu	171
—: V čem se mora in v čem se		Dr. Gogala Stanko: O naši duši	
ne more človeštvo zediniti?	5	8, 21, 37, 54, 73, 89, 105, 122, 138,	
—: Živi borba!	17	169, 185	
—: Mesec širitve	17	Gog: Red in točnost v poslovanju	41
—: Tovarišicam Stražarkam	24	—: O disciplini in vzgoji k di-	
—: Borčevsko leto	25	sciplini	55
—: Bodimo enotni!	33	Grum Polde: O pozdravljanju	178
—: Kaj hočemo	33	Jelačin Milan: Spoznavaj samega	
—: K vstajenju	49	sebe!	170
—: Ob jubileju	49	—: Mimogrede	187
—: Borčevsko poslovanje	60	Langus Jože: Organizacijski si-	
—: Delavsko zavarovanje	60	stemi	7, 22, 39
—: Kako razložiš drugi del za-		Langus Jože: Agitacija	155, 173
kona	62	Milan: Na planine!	91
—: Mesec praznika	69	Podjavoršek Albin: O izobrazbi: 153	
—: Mi smo eno	69	Stražarka: Dekle in organizacija	44
—: Vodniki med seboj	80	—: Kakšna mora biti dekliška	
—: Vodniki	80	organizacija	77
—: Mesec plamena	85		
—: Delavnost	85		
—: Delo in organizacija	85		
—: Praktični migljaji iz obrtnega			
zakona	95		
—: Mesec žit	101		
—: Smoter naših taborenj	107		
—: Solnce	117		
		IV. Priročke.	
		—: Fotografiranje	10, 23, 42, 58,
		76, 92, 109, 125, 142, 157	
		Edi: Taborna ekonomija	40, 56, 75,
		93, 107, 123, 139, 158, 175	

	Stran		Stran
V. Beli kot.		Vajenci v Avstriji	68
—: Živalska igra	47	Nemške katol. mladinske organi-	
—: Tiskarski škrat	47, 66	zacije	84
—: O Japoncih	65	Poljski Skauti	84
—: Mednarodno taborenje (igra) .	66	Komsomol	100
—: Vprašanja iz življenja	66, 82	Časopisje v sovjetski Rusiji . . .	100
—: Kako nastane ogenj. (S sliko) .	82	Angleški Skauti	100
—: Ven! (S sliko)	83	»Novi Skaut«	116
—: Pisma	83, 99, 131, 146	Tomaž Bar'a	132
—: Svet enote (igra)	115	S čim se ukvarjajo ameriški bo-	
—: Orgličarji (S sliko)	163	gataši	132
—: Pomenek z našimi malimi . . .	194	Hitlerjeva mladina	148
—: Slepi risar (igra)	195	IX. vsesokolski zlet	148
Herminia zur Mühlen: Zakaj?		Nemška mladina	164
(Pravljica s slikami)	98, 114, 130, 144, 163	Številke	164
Drakoš: Srnjak	46	Zopet mirovna konferen. (S sliko)	164
Votič Edi: Narobe svet (S sliko)	15	Zimska ofenziva Hitlerjeve mla-	
—: Čudna možica (S sliko) . . .	31	dine	180
V. J.: Lisjak — bedak	30	Kako močna je Hitlerjeva mladi-	
—: Lisica in petelin	65	na	180
		Državni izlet Hitlerjeve mladine .	180
		Resolucija	196
		Kje delajo mladostniki?	196
VI. Razgled.			
Gozdovništvo in Skautizem	16		
Skaut-Junak	16	VII. Organizacija.	
Thomas Alva Edison	32	Organizacijski vestnik (Poročila	
Katoliški Skauti v Italiji	32	Vrhovnega stana Z. B. S. in na-	
Na mednarodni kolonialni razstavi		ših družin 14, 27, 45, 64, 81, 97,	
v Parizu	32	113, 129, 162, 179, 193	
Nekaj o taboru Skautov-roverov		Vrhovni pravilnik Z. B. S. 26, 59, 79,	
v Kanderstegu v Švici	48	112, 128	
Zvezni tabor Skautov Kraljevine			
Jugoslavije	48	VIII. Razno.	
Žrtve svetovne vojne	48	Živi borba!	1
O francoskih Skautih	67	Pripravljen	1
Tečaji za brezposelno mladino .	67	Bankir (Pappini)	26
Koliko imamo pri nas mladoletnih		Zahvala (Tagore)	28
delavcev	68	Smučanje (S sliko)	28
Razorožitvena konferenca v Že-		Borci-fotoamaterji, na plan! . .	43
nevi	68	Neenaki	53
Zveza čehoslov. katol. organizacij	68	Tekmovalni red za tekme Borcev	
Zveza kmetijskih fantov in deklet	68	l. 1932	61
Sveti Oče Pij XI	68	Naše kolonije	63

	Stran		Stran
Slovo Borca-vojaka (Pismo)	96	58, 59, 61, 79, 82, 83, 93, 101, 107,	
Spalna vreča (S sliko)	109	108, 109, 114, 115, 130, 132, 163, 164	
Kdo si zna pomagati	128, 143	in na platnicah št. 7.	
Nekaj odgovorov , , , , 157,	188	X. Za šalo in za res.	
Vprašanja in odgovori	176	Za bistre glave: na platnicah števil. 1, 2,	
Vajenci (referat)	189	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10a in 11	
Resolucija	190	Za dobro voljo: na platnicah števil. 1,	
Naši fantje	191	2, 3, 4, 5, 6, 7 in 8	

IX. Slike.

Na straneh: 11, 15, 25, 28, 31, 36, 42,

XI. Z urednikove mize.

Na platnicah vseh števil.

MLADI PLAMEN

GLASILO BORCEV IN STRAŽARK

VSEBINA:

V krepko rast / Solnce je posijalo / V čem se mo-
ra in v čem se ne more človeštvo zediniti / Organizacijski
sistemi / O naši duši / Fotografiranje / Iz življenja
vajencev / Organizacijski vestnik / Beli kot / Raz-
gled / Na platnicah: Z urednikove mize / Za šalo in
za res.

»Mladi plamen«, glasilo Borcev in Stražark izhaja vsakega prvega v mesecu. Izdaja ga konzorcij. Odgovoren Slak Jože. Urejuje Štok Edi. Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22/I (Delavska zbornica). Tiska tiskarna »Slovenija« družba z o. z., Ljubljana, Wolfova ulica št. 1. (Predstavnik A. Kolman.) List stane letno Din 24—, posamezna števec. Din 2—, za Avstrijo letno Šil. 4—, za Nemčijo RM 250, za ostale države S 075. — Čekovni račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 12.209 (»Ogenj«). Telefon št. 22—65. Rokopisov ne vračamo.

Z urednikove mize

Janez Krek, tu. Tvoja stvar pride v prihodnjo številko. Napiši še kaj tako stvarnega in aktualnega!

Tone Sajevec, T.: Z veseljem sem prejel Tvojo pošiljatev. Pesmi bi zelo rad priobčil, pa žal še niso godne za natis. Vsebinsko bi še bile, le forme, se mi zdi, še ne obvladaš. Pesnenje ima svoja pravila, ki jih je treba poznati in se jih držati, ako naj bo pesem za kaj. Tudi moderne pesmi, ki ne upoštevajo rime, tako zvani »prosti verzi«, imajo stroga pravila. Če jih ne upošteváš, pesem ni pesem, ampak proza. Če hočeš prodreti v tajnosti poezije, čitaj naše najboljše pesnike in pisatelje (Prešeren, Zupančič, Cankar in dr.)! Poleg tega se seznani vsaj z najosnovnejšimi pojmi iz tako imenovane »metrike«! (Glej Breznikovo slovnico za srednje šole!)

Ampak jaz bi vseeno rad, da bi Ti ostal sotrudnik »Mladega plamena«. Poizkusi pisati kratke črtice iz življenja, ki ga živiš sam in Tvoji tovariši. Tu boš gotovo boljši, nego v pesmi. Proletarci smo in ne bomo gledali, kako bi vse to, kar imamo na duši, kovali v lepe fraze. Ako je v besedi kaj krvi, bo vžgala vsa srca, pa bodi drugače še tako preprosta in brez nakita.

Pričakujem v kratkem pošiljatev od Tebe. Živi!

»Treznost, glasilo treznih delavcev, trezne mladine, skavtov in esperantistov«. Prejeli smo nekaj izvodov tega mesečnika, ki ga izdaja »Jutranja zarja« v Celju.

Glavno, kar označuje ta list, je nejasnost. Nejasnost hotenja, nejasnost in neopredeljenost nazorov, nejasnost v vsakem pogledu. Že podnaslov, ki pove, čegavo glasilo je ta list, je čudno skrpucalo. Vzbuja misel, kakor da bi bili trezni delavci, trezna mladina, skavti in esperantisti zveri različnih razredov in zvrsti, ali kaj. In esperantisti! Le kako so ti zašli tja? In, ali tem ni treba, da bi bili trezni? Z isto, če ne z večjo pravico, bi bil list lahko glasilo n. pr. diplomiranih babic. Članki so pisani s čudovitim zanosom in tuintam celo v čednih rimah... Nimamo nič proti plemenitim namenom treznostnega pokreta, saj ga tudi sami podpiramo, toda žal nam je, da se trosijo sile in denar za take nezrelosti, kot jo očituje ta list.

Gog, tu. Kaj pa je tebi, da si utihnil? Oglasi se no še kaj!

J. Vovk, tu: Prosim še za več takih črtic iz živalskega življenja. Za enkrat je žal moralo izostati. Prihodnjič.

V. Zaletel, tu: Zberi, prosim Te, še za naprej nekaj takih značilnih drobtin! Pa nikar no ne bodi tako skromen, kakor kmetiška nevesta!

MLADI PLAMEN

LETO IV.

MESEC MRAZA

ŠT. 1

V krepko rast!

Bodimo samozavestni in pogumni! Borčevsko delo ustvarja uspehe. Iz drobnega semena rastemo v drevo. »Mladi plamen« stopa pred vas, vaš najzvestejši vodnik in prijatelj ter vam kliče: »Kvišku borci, rdeče plamenice!«

Mladi smo in večni nepokoj je v nas. Večnega gibanja hočemo, ljubimo delo in napor, naprej hočemo, vedno dalje in dalje. A v naših srcih gori ogenj borčevskih idej. Imamo svojo luč, da si najdemo pot skozi temo življenja.

Ne omagajmo radi zaprek! Bodimo vredni borčevskega imena! Naj bo odločnost v nas, vse premagujoča sila naj nas preveva, naj bo želja v nas, da premagujemo nam nasprotno moči in razmere. Preko okopov stare miselnosti hitimo mi kot novo pokolenje in postavljajmo temelje novemu, lepšemu in pravičnejšemu svetu.

Ravnotako pa naj bo močno stremljenje v nas, da postajamo vedno boljši, da rastemo v sebi. Bodimo borci v sebi. Moramo biti pionirji tiste nove dobe, ki prihaja. Ta pa mora rasti iz nas, iz boljših in sposobnejših ljudi.

Naj bo krepka naša rast, fantje Borci in Stražarke!

ŽIVI BORBA!

»Živi borba!« je geslo tistega, ki ni mehkužen in se ne boji zaprek in težav, temveč si jih želi in je sposoben, da jih premaga. Kdor ima svoj lastni vzor, ta borbo hoče. Mi smo ponosni na svojo bojno sposobnost.

PRIPRAVLJEN!

Vedno sem pripravljen, da ostanem zmagovalec v uri preizkušnje;

Vedno sem pripravljen za dela žrtvovanja in ljubezni;

Vedno sem pripravljen, da kot neustrašen Borec branim resnico in pravico!

Solnce je posijalo

(Taborna povest.)

I.

Pavletu kar ni bilo mogoče strpeti doma. Po kosilu, ki ga je opravil naglo in v neprestani skrbi, da ga bo teta zdajpazdaj neljubo ogovorila, je šel na cesto. Cesta in tovarišija sta mu bila zadnji čas najljubša zatočišča, kadar ni bil prisiljen stati teti pred očmi. Zdaj se je potepal okoli, želeč najti Blekačevega Pepeta in z njim vso pisano družčino, v kateri je prebil zadnje dni več nego doma. Doma mu ni bilo mogoče vzdržati. S teto je sedaj končnoveljavno skregan za vse večne čase. Človek pa mora biti v družbi, vsaj nekoga mora imeti, da mu vse pove, kadar ga tare žalost, in da deli z njim svojo srečo, kadar je vesel. Pavle je čutil to komaj nejasno. Navdajalo ga je neko čuvstvo, ki je bilo nekako podobno nestrpnosti. Kje je vendar sedaj Pavle?, ga je mučilo. Kaj dela? Najbrže se kje kopa, na Ljubljani ali na Savi ali pa bije žogo na igrišču. Zanj, za Pavleta se pa nič ne zmeni.

Pospešil je korake, ne vedoč, kam naj prav za prav najprej krene: ali na Ljubljano, ali na igrišče, ali na Savo.

Nenadoma je začul, da nekdo žvižga. Glas je prihajal iz stranske ulice, tam nekje od tovarne za kovinske izdelke. Pavle je že minil vhod v to ulico, ko ga je začul. Veselo ga je spreletelo, kajti vedel je, da je to Pepe, ki ga kliče. Ustavil se je in ga počakal.

»Kam pa se ti tako mudi?« ga je ogovoril Pepe že oddaleč. »Počakaj, da greva skupaj! Saj greš menda na Ljubljano, ne? Nu, in s tvojo teto, kako je?« ga je vprašal, ko sta bila skupaj. »Pa se vendar nista že pobotala?«

Pavle je začutil posmeh v tem vprašanju, češ, ali misli Pepe, da je taka šema. Rad bi mu pokazal, da zna tudi vztrajati, če se s kom spre. Vendar je požrl nejevoljo in je samo mračno odgovoril, da ne.

»Tako je prav! Le nič se ne daj! Naš stari me hoče tudi nekaj komandirati, pa jaz se ne dam. Znam se postaviti po robu.«

Pavle je slutil, da s Pepetom ne more biti vse v redu, da mu ne sme vsega verjeti, kar pripoveduje. Slišal je pripovedovati, da grdo ravna s starši, in teta ga je mnogokrat svarila pred njim. Imel ga je pa zato rad, ker je znal raznovrstne spretnosti in ker se je znal povsod uveljaviti. In tudi če je le polovico res, kar jih ima za ušesi, je vreden občudovanja. Zdaj, glede spora s teto, se mu je zdelo odveč in celo nevšečno, da ga vzpodbuja k upornosti. Kakor da bi bilo kaj treba še nagovarjati ga k temu!

Iz takih misli ga je zbudil Pepe. Kakor da bi vedel, kakšne uporne misli se pode po Pavletovi glavi, je napeljal pogovor drugam.

»Veš, zdaj berem povest 'Poslednji Mohikanec'. Neznansko je lepa; že koj v začetku se ravsa jo. Človek je kar ne more pustiti iz roke, dokler je ne prebere.«

Takoj pa je povzel drugo misel.

»Še danes se grem kopat v Ljubljano, potem pa grem za tri tedne taborit z Borci. A, saj res! Tega ti menda še nisem povedal, da sem se zapisal k

Borcev. Veš, ta družba pri kopanju in žogobrcu ni več zame. Jezike si kažejo kot majhni otroci.

Pavle je postal zelo radoveden, kakšno društvo je to, Borci. Pepe pa je bil zelo skop s podatki. Zavedal se je svoje važnosti v Pavletovih očeh. Ta je moral vprav vleči iz njega vse, drugače bi vobče ničesar ne zvedel.

»Zvečer grem na sestanek, da se natančno pogovorimo glede odhoda na taborenje. Če hočeš, greš lahko z menoj. Seveda, če se ne bojiš, da bi teta kaj rogovilila.«

»Taborenje? Kakšno taborenje? Kje? Koliko časa?« Pavle je požrl zbadljivko in ga jel spraševati. In Pepe je spet odgovarjal milostno in prevdarno, kakor da bi delil cekine, ne pa besed.

Nu in končno sta se vendar domenila, da bosta šla zvečer skupaj na sestanek Borcev.

*

Nekoliko pred časom, ki je bil določen za sestanek vseh tistih Borcev, ki pojdejo na taborenje, sta bila Pavle in Pepe v borčevskih prostorih. Našla sta zbranih že precej fantov. Med njimi jih je bilo nekaj iz Vzhodnega predmestja in Pavle je tega ali onega poznal.

V lokalu je bilo živahno vrvenje. Vsi so delali. Eni so pripravljali borčevski list za razpošiljanje, drugi so pripravljali velike lonce, bakrene kotličke, pokrovke in zajemalke. Pavle je dobil en izvod lista in ko ga je pregledal, je zaslutil, da je Borčevstvo veliko gibanje. Videl je, da mora te fante vezati pač zelo močna zavest skupnosti in iskrenega tovarištva. List je bil sicer skromen po obsegu, toda pester in zanimiv po vsebini. Krasile so ga tudi mnoge slike. Sami Borci so ga pisali in ilustrirali, sami so ga razmnoževali na preprost razmnoževalni stroj in sami so ga tudi zavijali in razpošiljali naročnikom in borčevskim enotam po vsem Slovenskem. In kaj je bilo še vse v teh prostorih, kar so Borci sami izdelali? Na omari je stalo Gašperčkovno gledišče, na stenah so visele podobe in fotografije domačega izdelka, vse v ličnih okvirjih, ki so jih tudi fantje sami izdelali. Pokazali so mu album, poln fotografij iz borčevskega življenja: iz taborenj in izletov, iz tekem in sestankov. V omari so mu pokazali svojo knjižnico — knjige so večidel sami povezali —, lepe lesene škatlje, ki jim služijo za krdelne blagajne in ročne lekarne. Človek si ne bi mogel misliti, da morejo ti preprosti fantje, vajenci in dijaki, delati tako lepe stvari in s tako skromnimi sredstvi. Pavle je začutil, kako mora biti v teh prostorih prijetno domače, kako veselo, kadar se zbirajo fantje na sestanke in domače prireditve.

Prišla sta starešina in načelnik Vrhovnega stana in sestanek se je pričel. Starešina je izpregovoril samo nekaj toplih besed za uvod. Za njim pa je povzel besedo načelnik, ki je dejal med drugim tudi naslednje: »Ne vzemite taborenja, na katerega odhajate jutri, le kot pustolovščino, o kakršnih ste gotovo že čitali v knjigah. Vrnili se boste za nekaj časa k naravi, da jo boste bolj spoznali in vzljubili, ona pa vam bo mnogo pripomogla k zdravju, telesnemu in duševnemu. Zahvalite Boga, ker vam je dal, da lahko greste taborit. Mnogo jih je tudi med nami, Borci, ki si ne morejo privoščiti takega veselja.«

»Pripominjam,« je nadaljeval načelnik, »da boste ves čas taborenja živeli popolnoma samostojno življenje. Imeli boste tako rekoč svojo malo državo, v

kateri boste sami vladali. Ne boste več otroci, ki se drže mami za krilo, temveč boste kot odrasli. Vsak pa bo nosil odgovornost za skupnost, za vso taborno družino. Vendar pa to ne bo nikaka težava, če bo le vsak izpolnjeval vse dolžnosti, ki mu jih nalaga taborni red. V taboru mora biti namreč red, kakor mora biti red povsod, da se vstvari in ohrani blaginja splošnosti. Borcu pa bodi v čast in ponos, ako prostovoljno podredi sebe skupnosti, ako je discipliniran. Zaveda se, da s tem vstvarja silo skupnosti, ki je ne more nihče premagati.»

Še mnogo lepega je povedal načelnik, nazadnje pa je predstavil tovariša Marka, ki da bo taborni vodnik, in katerega so dolžni vsi brezpogojno slušati. Videlo se je, da fantom ni nič novega to, da bo Marko taborni vodnik. Vendar so mu sedaj vsi navdušeno vzklikali. »Živi! Živi, Marko!« se je razlegalo in vse oči so bile obrnjene vanj, ki je stal v kotu ob oknu. Radost jim je sijala iz obrazov. Kako tudi ne? Imeti njega za vodnika je pomenilo imeti veselje, moč in — uspeh. Bil je krepak kmetski fant, zdrave polti, družabnega vedenja, delaven kot čebela in dokaj izobražen. To je bil tisti, ki ga je Pavle takoj ob prihodu zapazil kot dušo vsega življenja v lokalju. Vse je delalo pod njegovim vodstvom, vsi so ga vpraševali, povsod je moral imeti oči in vzlic vsemu temu je še vtegnil Pavletu vse razkazati in mu to in ono pojasniti.

Sedaj se je dvignil in začel pripovedovati, kako si je zamislil tako-le vse dejanje in nehanje v taboru, da bi bilo čimbolj zanimivo in prijetno. Razložil jim je na kratko tudi taborni red, ki ga je bil določil Vrhovni stan. Potem je naročil fantom naj nocoj še enkrat pregledajo, če imajo pripravljeno vse, kar je bilo z okrožnico sporočeno, da mora vsak vzeti s seboj. Nazadnje je še odredil, kaj bo eden in drugi jutri nesel od tistih društvenih stvari, ki jih niso vzeli tisti, ki so šli danes opoldne naprej, da bi postavili šotore in kuhinjo.

Precej pozno sta se vračala Pavle in Pepe proti predmestju.

»Si videl, da nismo Borci kar tako!« je načel Pepe prvi pogovor. Pavletu pa je rojila po glavi samo ena misel: kako bi mogel iti tudi on na taborenje. Tako ga je prevzelo ta večer, da mu je bilo skoprneti že ob misli, da ne bo mogel iti. Ne, na taborenje mora iti za vsako ceno. Pepe je to spoznal iz njegovih hlastnih vprašanj in iz tega, kako je z neznanskim zanimanjem poslušal vse, kar se je tikalo taborenja. Zato je tudi podpihoval Pavletovo hrepenenje, kar se je dalo. Čeprav sam doslej še ni bil nikoli na taborenju, je vendar vedel povedati vse mogoče o tabornih bojnih igrah, o vratolomnih plezanjih in drugih pustolovščinah. Vse je povedal, kar je o tem vedel iz knjig in tudi tisto, kar mu je mimogrede naslikala bujna domišljija. O za laži pa Pepe ni znal biti v zadregi. Po vsem tem se je Pavletu zdelo, da mu bo znoreti, ako ne gre jutri z Borci taborit. Če bi mu bilo umreti takoj po taborenju, se kljub temu ne bi pomišljal in bi šel, če bi se mu le pokazala kakšna možnost, bodisi še tako težka. Tako se mu je zdelo v tistem trenutku. Toda le trenotek. V teh dvajsetih letih, odkar je na svetu, se je bil že dodobra navadil krotiti svoja hrepenenja in trpeti. Tudi vzgojen je bil tako, kakor da je nekaterim ljudem usojeno, da se na tem božjem svetu le ubijajo in trpe. V tem oziru se mu je močno poznalo kmetsko pokolenje. Če je za kaj potreben denar, se vprašajo te vrste ljudje samo po tem, ali ga imajo ali ne, ne pa po tem, kako bi si ga pridobili.

(Se nadaljuje.)

V čem se mora in v čem se ne more človeštvo zediniti

I.

Neprilika svetovne gospodarske krize izredno zaposluje človeški duh. Eni iščejo vzroke, drugi izhodišča. Mnogo vzrokov navajajo, čeprav vsi vemo, da je prav za prav samo en vzrok, iz katerega izhajajo vsi drugi. Navajajo tudi več izhodišč, čeprav zopet vsi vemo, da je trajno izhodišče iz krize tudi eno samo. Po našem mnenju je edini vzrok krize kapitalistični gospodarski red — kratko imenovan kapitalizem — ki poleg izobilja vseh potrebščin mirno zre na naraščajoče pomanjkanje. Edino izhodišče iz krize pa je plansko gospodarstvo,* o čemer pa v svoji kapitalistični zamaknenosti še nismo utegnili razmišljati. Meseca septembra t. l. je bila sicer v Amsterdamu sklicana plansko-gospodarska evropska konferenca, vendar o predmetu in uspehu teh razprav naši listi niso ničesar poročali. Celo beograjski tednik »Narodno blagostanje«, ki se je po svojem odposlancu udeležil te konference, je poročal samo imena in starost udeležencev, katere jezike obvlada eden ali drugi od njih in kateri izmed njih je »savršeno govorio« francoski, angleški ali ruski. Za tega poročevalca je bila važna zunanost ne pa notranjost plansko-gospodarske konference. To je najboljši dokaz, kakšna je naša miselnost.

Plansko gospodarstvo je protislovje kapitalističnemu gospodarstvu. Osnovati ga bi bilo mogoče na podlagi statistično dognanih potrebščin in njih produkcije in to za vsako državo posebe. Uvesti odgovarjajočo izmenjavo blagrov, bi bilo drugo. Uspeh pa bi ne smel biti drugačen, nego je izražen v vsakdanji naši prošnji: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh!« Porekli boste, da smo še daleč od tega. Res! Toda ne recite, da nismo na poti tja! Spričo današnjega načina gospodarstva menda nihče več ne verjame gospodarstvenikom; kadar govore o solidarnosti držav. Resnično se vse države uvoza branijo. S tem si seve medsebojno omejujejo izvoz, gradijo vedno se izpreminjajoče carinske barijere, kar pač ne pospešuje prijateljskih odnošajev, marveč jih še razdira. Nemo-goče je rešiti svetovno gospodarstvo na podlagi samo nacionalnih držav. To nagiblje v novo obliko svetovnega gospodarstva, v plansko gospodarstvo, v delovno skupnost narodov. Dosedanji svetovni trg in svetovni kredit sta docela razrahljana, da ne rečemo celo uničena. Ta resnica sili v zavestno doživljanje skupnosti interesov. Najprej se bo morda uresničila skupnost po državnih veliko-trgovinskih monopolih za najvažnejše vrste življenskih potrebščin. To bo narekovalo udeležencem preobraziti družabne odnose; s čimer se bo preobrazila tudi njih miselnost, ki bo rodila zanesljivejše in širše okvire za plansko gospodarsko bodočnost.

Popolnoma neopaženo bomo v prihodnosti še bolj nego doslej ustvarjali delovno in kulturno skupnost po samih gospodarskih dejstvih, da evropski narodi rabijo vsak dan pridelke vseh plemen na zemlji in ti obratno zopet mnogo naših izdelkov.

Odkar prodirata tehnika in kemija s svojo zakonitostjo v gospodarstvo,

* Planwirtschaft. Smotreno gospodarstvo.

postajajo tesne zveze med duhom in snovjo bolj očite. In materialna plat človeškega življenja — sama duhovno pogojena — postane pogoj in razlog duhovnemu razmahu, ki uvidevnost večja, protislovja razumno omiljuje, premaguje in odpravlja ter nas tako dviga in dela sposobne, da moremo skupno stremeti za vedno višjimi življenskimi oblikami. V tej smeri se pomikamo, čeprav silno počasi. V najboljših glavah je že davno bil in je še danes takšen potek razvoja jasno zasnovan. Kdo izmed nas ne prizna, da je potrebno človeku zagotoviti hrano, obleko, stanovanje in izobrazbo? Zakaj še ni to dejansko izvedeno? Ne zato, ker ni bila še nobena misel uresničena radi tega, ker je bila dobra in človeškemu dostojanstvu prikladna, marveč je bilo vse dobro (torej v primeri s prejšnjim boljše) uvedeno šele tedaj, ko je neizbežen interes večine prizadetih zapovedal uvedbo. Znanstveno bi se reklo: za izvršitev je nastopila zgodovinska nujnost. Zgodovinsko nujen je razvojni potek tedaj, kadar je po notranji pogojenosti dejanskih odnošajev možen in dopusten samo še en edini učinek. V našem primeru namreč ta, da bo resnično vsakdo oskrbljen s hrano, obleko, stanovanjem in izobrazbo. Gospodarski odnosi bodo vsebovali vse pogoje, snovne in duhovne, da ne bo moglo v nadaljnjem razvoju nič drugega nastopiti, nego plansko gospodarstvo. Zgodovinski razvoj bo mogel iz danih gospodarskih pogojev roditi samo še socializem. V tem pogledu lahko rečemo, da je socializem sociološko pogojen, t. j. navezan in odvisen od človeške družbe. Družba se bo razvila v takšno, da ne bo druge družabne ureditve gospodarstva prenašala, nego edino plansko-gospodarsko, t. j. socialistično ureditev. Morale bi ne bilo treba tej družbi več priporočati, kajti moralna bi bila sama po sebi. Spoznanje nujnosti socializma bo pomenilo prostost in npravno svobodo te novo nastale družbe. Telesno bo ta družba oskrbljena, duhovno pa vzporedno oproščena. Očetovo kraljestvo se ji bo že v toliko približalo, da bo njenim članom liki pticam pod nebom in lilijam na polju vse potrebno navrženo.

Silno pomotno bi seve bilo misliti, da bo nastopivši socializem samo in zgolj gospodarski preokret. Ne, nikakor! Z gospodarskim bo najtesneje spojen duhovni preokret, ki bo najbrže gospodarskega v jakosti prekašal, ker ga ne bo dosegala naravna omejitev, kakor gospodarskega. Niti približno ne moremo danes označiti duhovnega preokreta, ki bo obvladoval človeka, kateri bo uvideval nujnost socializma v občestvu. Ta socializem spričo načina svojega obstanka gotovo ne bo oni despotični socializem, ki ga vidimo v Rusiji (komunizem). Temveč bo v svojem zaključku demokratičen socializem, vzrasel iz socialnih korenin kot posledica zrušenja kapitalizma zavoljo njegovega notranjega nasprotstva.

Po tej poti nastopivši socializem — to bodi zvedavam povedano — ne bo krščanski socializem ali kakšen drugi utopični socializem, marveč bo takšen, kakršnega bodo ustvarile razmere, bo marksističen. Marx se ni ukvarjal z vprašanjem, kakšen bo socializem, ko bo kot nujnost nastopil, ali kako se bo razvijal, temveč je samo dokazoval, da socializem pač mora nastopiti.

Znano nam je, da je Marx po svojih gospodarskih naukih pri nas že upoštevan zavoljo svojega, v neminovnem razrednem boju usmerjenega človeškega napredka, celô uvaževan, toda v celoti še vendar premalo razumevan. Ogroženi pa so med nami še njegovi domnevni modroslovni nauki. Ne zavoljo tega, ker smo morebiti že v nje prodrli in jih potem zavrgli, marveč ker so nam nekateri natvezli, da je Marxovo modroslovje pogrešeno in zmotno. Mi

pa vemo o človeštvu, da zametuje marsikaj, česar ne razume, bodisi iz starokopitnosti, sebičnosti, prirojenega ali privzgojenega napuha, še največkrat pa radi svojega suženjskega vdinjenja sodobnosti. Zato se bomo zase skušali ogniti tem slabostim. Potrpežljivo hočemo iskati, trkati in prositi, da bi nam postalo očito, kar je že mnogim drugim na dlani, namreč, da ima marksizem kot znanost svoj neomajan obstanek, tako poleg Kantove formalne etike, poleg Schelerjeve materialne etike, kakor tudi poleg krščanske etike.

Socialna demokracija, ki je danes v tujini političen izraz modernega marksističnega socializma, šteje med svoje pripadnike znanstvenike in modroslovce vseh panog in smeri. To dejstvo nam bodi samo dokaz, da je združitev najrazličnejših duhov v svrhu gospodarske odrešitve človeštva možna. Za vse pa še daleč ni prvenstvena potreba, čeprav se že mnogo interesnih sfer kapitalističnega gospodarskega reda načelno in teoretično sklada s socialistično ureditvijo. Zadeva čaka materialne in duhovne dozoritve. Skoro gotovo je, da je zedinjenje človeške duhovnosti še veliko oddaljenejši cilj, nego zedinjenje na socialistično gospodarsko ureditev. Že danes lahko opazimo pri vsej raznolikosti duhovnih smeri najsvetlejšo skupno točko: priznanje potrebe, človeka gospodarsko odrešiti. Seveda je to marksistično razlagati kot odmev zgodovinske nujnosti, kajti razvoj svetovnega gospodarstva vprav izsiljuje tako priznanje. Sicer pa lahko vzporedno opazujemo, da je človek v svoji individualnosti, pripadnosti raznim veroizpovedim, narodom, državam, plemenom in kontinentom, še v utehi telesnih potreb sam sebi najbližji, v utehi duhovno neovrženo spoznanih potreb, ki resnično zadevajo občestvo, pa sam sebi najoddaljenejši. Če torej človeka na današnji stopnji ocenimo kot družabno (družno) bitje, ga nismo popolnoma zajeli. V njem še vedno prevladuje npravno nepravilen, nedružaben (nedružljiv) moment. Za sedaj še najpravičneje pogodimo človeka, če ga imenujemo družabno — nedružabno (družno — nedružljivo) bitje. K utemeljtvu z druge strani se še povrnemo.

Langus Joža:

Organizacijski sistemi

Človek je družabno bitje. Ni rad sam; išče primerne družčine, da se v njej razveseli, da se notranje razbremeni, da najde oporo za zunanje delo in za notranje uravnovečanje.

Družba, v katero zahajaš, katere član si, je lahko samo slučajnostna, enkratna. Je lahko stalna, pa brez posebnega pravca, cilja. Šo pa družbe, ki so stalne, ki imajo gotov smoter in za dosega tega smotra lasten načrt notranje uredbe in dela. Takim družbam pravimo organizacije; načrtu notranje medsebojne uredbe pa organizacijski sistem.

Zadnje stoletje moremo imenovati stoletje organizacij. Vedno več jih je in še vedno nove nastajajo. Nekateri pravijo, da so organizacije postale že nalezljiva bolezen; vsak bi imel rad svojo organizacijo. Če to drži malo, gotovo ne drži v celoti. Za ustanavljanje organizacij so dane gotove zahteve, nujnosti, ki so le odsev oziroma posledica duhovnega gledanja in materialnega človekovega stanja.

Ker so organizacije danes čisto splošen pojav, ker so si med seboj nasprotni in še, ker se splošno pojmovanje posameznika in družbe spreminja, je naravno nastalo več načrtov, sistemov, po katerih naj se organizacije vodijo in upravljajo. Ne mislim se podrobno pečati s sistemi, ki slone zgolj na avtoriteti, ali zgolj na zunanji sili in disciplini, kakor so n. pr. razne cerkvene družbe ali vojaški sistemi. Nočem s tem reči, da druge organizacije ne potrebujejo avtoritete in discipline. Vsa človeška družba in vsaka organizacija posebej potrebuje ti dve oporišči skupnega življenja.

Kakšne organizacijske sisteme imamo v splošnem danes? Jih je več, na prvi pogled skoraj toliko, kot je organizacij. Vendar jih moremo po osnovnih točkah, ki so lastne in bistvene vsaki organizaciji, deliti v tri dele:

1. skupinske;
2. stopenjske;
3. celične.

Skupinske organizacije nimajo omejenega števila članov ene edinice. Vsi člani so povsem enaki. Vodstvo je ozek krog neglede na število članstva. Vodilno ni članstvo, ampak le odbor. A z drugimi besedami: ako je odbor dober, je društvo dobro, in obratno, ako je odbor nedelaven, spi vse društvo, pa čeprav ima še več članov. Skupinska organizacija je sestavljena iz velikega kroga in enega prav majhnega kroga, ki absolutno vlada nad večjim.

Stopenjske organizacije slone, kakor že beseda pove, na stopnjah, razredih. Po gotovem času, večjem delu, vrlinah in tudi po dobrih zvezah navzgor pride član v višjo stopnjo. Organizacija je sestavljena iz neomejenega števila krogov, ki so vedno manjši. Oblast raste vedno z zmanjšanjem krogov.

Celične organizacije so po številu članstva omejene edinice. Kakor se množi število članstva, se množi število edinic. Tako se množi število voditeljev vedno s številom članstva. Če govorimo zopet v primeri krogov, je celična organizacija sestavljena iz mnogih, prilično enakih, medseboj se dotikajočih krogov. (Se nadaljuje.)

Dr. Gogala Stanko:

O naši duši

Ce gledamo prav majhnega otroka, ki še prav nič ne vidi, ki pa se že joka, krili z rokami, si jih tlači v usta itd., nas nehoti prime radovedna misel ali vprašanje: Bog ve ali ta otrok kaj ve, kaj se okrog njega godi, ali ga kaj boli, ali mu je prijetno itd. In če se otrok ob močnem kriku ali pa ob močnem loputanju z vrati strese in prebudi, postanemo zopet radovedni, ali je res slišal, ali se je močno ustrašil itd. Tudi pri odraslem otroku, pa tudi pri odraslih osebah, nas zanimajo take in podobne stvari. Trditi celo moremo, da so take stvari navadno mnogo bolj zanimive kot marsikaj drugega. Ko smo kot otroci gledali slikanice, t. j. knjige s slikami in poslušali ali pa sami brali različne pesmice ali verze pod slikami, nas ni toliko zanimalo vprašanje, kaj vse vidimo na sliki, temveč smo se ustavili najprej pri živalih in osebah na teh slikah. Hoteli smo vedeti, zakaj se tako jezno ali žalostno drže, zakaj se ta deček ali

deklica joče in kremži, zakaj se tako **smejajo**, zakaj oni tako **začudeno** gleda itd. Pri živalih pa smo vpraševali, če n. pr. konja kaj zelo **boli**, ko ga hlapec pretepa z bičem, ali so piške kaj zelo **lačne**, ali gre pes **rad** na lov, ali je maček **priliznjen**, ko se tako stiska k človeku itd.

Tudi v šoli je naše zanimanje predvsem obrnjeno k temu, da je ta in ta sošolec danes posebno **vesel**, da ga je neka stvar zelo **potrla**, da ga **skrbi**, če bo mati ozdravela, da se je oni vprav sedajle **zlagal**, da ta in ta **noče** povedati resnice, da je tega in tega **sram**, da se **boji** iti domov, ker ga bo oče natepel, da se imata ona dva tovariša **rada**, da se pa druga dva močno **sovražita**, da je ta in ta **prevzeten** in **ohol**, da je oni zelo **ljubeznjiv**, da ta **rad** pomaga drugemu, dočim oni nikdar ne pokaže drugemu svoje naloge, da je ta zadnjič nekaj **ukradel**, da mi oni ne **verjame** itd., itd.

V šoli pa imamo še drugo osebo, ki je prepogosto predmet takega zanimanja. Je to učitelj. Kolikokrat se učenci vprašujejo, ali je danes naš učitelj **jezen**, ali je **žalosten**, ali je **užaljen**, zakaj je danes tako nenavadno **prijazen**, zakaj je danes tako **molčeč** in vase **pogreznjen**, zakaj se naš učitelj nikdar ne **smeje** itd. Ko pridejo otroci prvič v šolo, so gotovo radovedni, ali jih bo učil učitelj ali učiteljica in kakšna bodeta po svoji zunanosti. Toda zopet je važnejše vprašanje, ali bo ta učitelj **dober** ali pa **hud**, ali nas bo imel **rad**, ali je zelo **strog**, ali bo **pravičen** itd. Na drugi strani pa je učiteljevo zanimanje v začetku leta, pa tudi med letom, predvsem obrnjeno k vprašanju kot n. pr., ali bodo moji učenci **dobri** in **pridni**, ali bodo **ubogljivi**, ali se bodo **lagali**, ali me bodo skušali **preslepariti**, ali bodo delali z **veseljem** z menoj ali pa jih bo treba **siliti** k delu, ali jih bo mogoče **vzgajati** z **lepo** in z navajanjem k različnim vrednim stvarem, tako da jih bodo tudi sami **občutili**, ali pa bo treba tudi **trde** in resne besede, ukaza ter pritiska. Učitelja muči večkrat tudi vprašanje, ali je učenec to in ono **dopovedal**, ali so ga **razumeli**, kako bi mogel še boljše **razložiti**, zakaj se je danes ta učenec med poukom **smejal**, kako bi **kaznoval** onega učenca, ki je součencu nekaj **ukradel**, kako bi učence jutri posebno **razveselil**, kako bi jim pokazal, da mu to in ono **ni prav**, kako bi jih pripravil do tega, da bi ga res z **zanimanjem** poslušali, kaj jih sploh **zanima**, kako bi jim zbudil **vprašanje** za to ali ono reč itd.

Tudi na cesti in doma smo običajno pozorni na prav podobne stvari. Gotovo je res, da nas na cesti zanimajo tudi **take** stvari kot n. pr. vozovi, električna železnica, konji, ljudje, hiše, izložbe, igrače, časopisi itd. Vendar pa se zelo često obračamo tudi k takim stvarem kot n. pr., da oni berač zelo **milo prosi**, da je zelo **potreben**, da se mi oni brezposelni revež zelo **smili**, ker je v hudem mrazu in snegu brez tople jedi in celo brez tople postelje, da je otrok, ki je izgubil denar ves **zmešan** in zelo **žalosten**, da je oni človek zelo **surov**, da služkinja zelo **težko nese** domov s trga da pa se njena gospodinja za to prav nič ne zmeni, da je oni kostanjar res **velik revež** in da bi že zato hotel kupiti pri njem, da oni slepec res prav nič **ne vidi** in da ga hočemo zato prepeljati preko ceste, da se je oni človek že kar **navadil** na beračenje in odjemlje miloščino resničnim revežem itd.

Navedel sem samo nekaj takih primerov, ki kažejo našo posebno usmerjenost k nekim predmetom in dejanjem. Te primere bi mogel do brezkončnosti nadaljevati. Seveda bi pri tem mogel govoriti ali o svoji lastni pozornosti na te predmete ali pa o pozornosti drugih ljudi. Zato pa more vsakdo izmed nas

sam nadaljevati s takimi primeri iz svojega lastnega življenja in iz vseh različnih življenjskih prilik in razmer. Ne samo iz domačega, otroškega, šolskega in pouličnega življenja ali pa ob branju knjig, ob poslušanju godbe in koncertov, ob navzočnosti v cerkvi, iz časa taborenja, iz športnega življenja itd. Kdorkoli pa mi je že sedaj sledil, pa ni ostal samo pri besedah, temveč se je skušal živeti v resničnost primerov, ali pa kdor bo še sam nabiral take primere svoje pozornosti, ta se je ali pa se bo še znašel v prav posebnem svetu. ki ga nazivamo **naša duša** ali pa **duša drugega človeka**.

Fotografiranje*

(Za strokovni izpit.)

Uvod.

Amaterska fotografija se je v zadnjih letih silno razširila. Pri fotografiranju se razvija duh in umetnostni čut. Je sicer amaterska fotografija v masi še šport. posamezniki pa že stopajo naprej kot pravi fotografski umetniki. Kdor gre v naravo in hoče imeti trajne spomine na izlete in potovanja, ta fotografira.

Francoza Niepce in Dagueren sta napravila prvo fotografijo l. 1829. — Starejše fotografije se imenujejo zato daguerentipije.

Fotografiranje (iz grškega: fos = svetloba, grafein = pisati) se deli v glavnem v dve veliki skupini:

- I. negativ;
- II. pozitiv.

Za doseg negativov so potrebne tri najvažnejše stvari:

- A. kamera;
- B. plošča;
- C. temnica s kemikalijami.

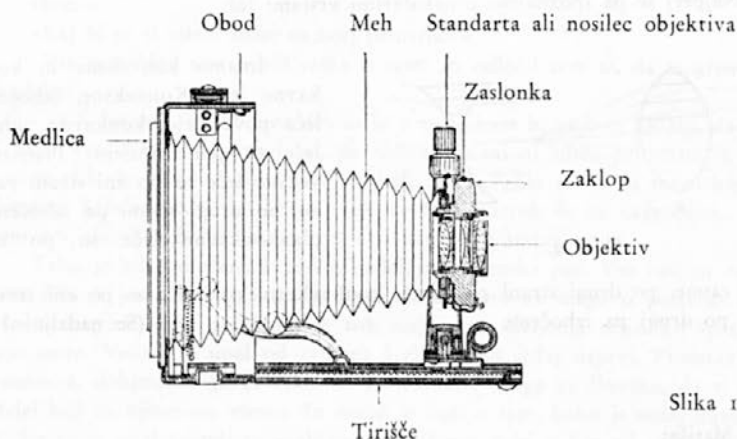
Vsa fotografija sloni na fotokemiji in fotofiziki. Nauk o vsem tem je fotologija.

A. Kamera.

Kamera je zaprt prostor (camera obscura) z objektivom v eni ploskvi. Kamera, ki se rabi pri fotografiranju, se deli v sledeče glavne dele:

- 1. objektiv;
- 2. camera obscura (meh);
- 3. medlica;
- 4. zaslonka;
- 5. zapora.

* Klišeje za slike v tem navodilu nam je iz prijaznosti posodila drogerija Gregorič v Ljubljani, Prešernova ulica.

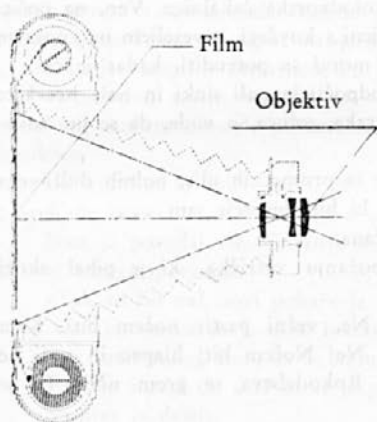
Slika 1.

Slika 1. prikazuje kamero v njenih glavnih delih, ki jih zahteva vsaka boljša kamera. Natančneje se bomo spoznali s posameznimi deli tekom vsega pouka o fotografiji.

1. Objektiv.

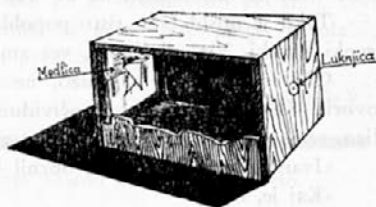
Najvažnejši del vsake kamere je objektiv, po katerem se meri vrednost vsega fotografskega aparata. Ako si mislimo pred aparatom (slika 2) nek predmet, a, b, c, tedaj padajo od točk a, b, c žarki v objektiv, kjer se križajo. Podaljšek žarkov gre dalje skozi objektiv in če postavimo zadaj ploščo ali film, nastane tam obrnjena slika (na medlici se vidi vedno obrnjena slika).

Objektivi so različni. Objektiv je lahko navadna luknjica v škatlji. Vzeti škatljo, v sprednji steni naredi luknjico,

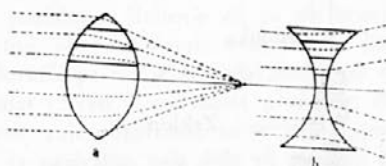
Slika 2.

v pravo razdaljo pred njo postavi katerikoli predmet in na zadnji strani škatlje boš videl obrnjeno sliko dotičnega predmeta. Soba mora biti temna. Škatlja je v bistvu fotografska kamera, luknjica pa je objektiv. Objektiv je torej križišče vseh žarkov, ki izhajajo iz vsakega predmeta. Objektivi pa se izboljšavajo z lečami.

Slika 3.

Ker je objektiv najvažnejši del kamere, si oglejmo nekatere vrste objektivov. Najprej se pa spoznajmo z nekaterimi vrstami leč.

Slika 4.

Imamo konveksne in konkavne leče. Konveksne, izbočene leče povečujejo, konkavne, udrte leče pa pomanjšujejo. Plankonveksne leče so po eni strani ravne, po drugi strani pa izbočene; plankonkavne leče so po eni

strani ravne, po drugi strani pa udrte, konkavkonveksne leče so po eni strani udrte, po drugi pa izbočene. (Se nadaljuje.)

Franc Matiša:

Iz življenja vajencev

I.

Poletje. Vročina. Za stare ljudi breme, za mladino blagodat. Živahno vrvenje šolske mladine se je zgubljalo v kolodvorske čakalnice. Ven, na počitnice, v prosto naravo! Postreščki, obremenjeni s kovčegi, z veseljem na znojnem obrazu, so hodili urno semintja. Kajpada, moraš se potruditi, kadar je čas.

Očetje in matere so mislili: Naj se odpočijejo naši sinki in naše hčerkice od mučnega učenja po šolah! Dajmo jim zraka, solnca in vode, da se jim osvežijo pluća in da jim pordeče ličeca.

Ivan pa je hitel, da bi prišel čimprej iz prometnih ulic, polnih dušljivega prahu, v predmestje, domov, v barako, da bi bil čimprej sam...

Njegova osnovno-šolska doba je končana.

V tihi samoti je ob blagodejnem božanju vetrička, ki je pihal skozi špranje barake, mislil:

Kam sedaj? V planine krave past? Ne, večni pastir nočem biti. Kam torej? K zidarjem, nosit malto in opeko? Ne! Nočem biti hlapec in tudi ne navaden delavec! Rokodelec hočem biti! Rokodelstva se grem učiti. To je prava misel.

Sedaj sem prost te zoprne šole, vseh teh nepotrebnih skrbi in odvrtnih knjig. Čez dan bom delal, zvečer pa bom prost. Ob sobotah bom dobival plačo in ob nedeljah bo veselje, da bo kaj.

Tako je mislil Ivan tisto popoldne, ob koncu šolskega leta. Vzbudili so ga krepki koraki. Vstopil je oče, ves zmučen in zgaran.

Oče se je vsedel za mizo, ne da bi kaj rekel in tudi med večerjo ni govoril. Koruzni žganci mu očitno niso šli posebno v slast. Ko je odložil žlico, se je obrnil od mize in dolgo gledal skozi okno.

»Ivan!«, se je nenadoma obrnil k sinu.

»Kaj je, oče?«

»Si zdelal šolo?«

»Sem.«

»Kaj bi se ti zdelo sedaj najbolj pametno?«

»Vse popoldne sem mislil samo o tem. In odločil sem se, da se grem učiti rokodelstva.«

»Tudi jaz sem mislil med delom le o tem, kam bi najbolj kazalo, da bi te dal učiti. Vse obrti sem prerešetal, pa nobena se mi ni zdela primerna in taka, da bi se ti kedaj bolje godilo, nego se godi meni. Prišlo mi je na misel ključavničarstvo. Ključavničarji so izmed vseh kovinskih strok še na najboljšem. Tako se mi zdi, da je najboljše, da se greš učiti ključavničarstva.«

Tako je bila odločena Ivanova nadaljna življenska pot. Vso noč ni zatisnil očesa. Bila je jasna noč in luna je sijala skozi okno na njegovo posteljo. Mislil je le na to, kako bo sedaj, ko je tok njegovega življenja nekoliko spremenil svojo smer. Veliko je upal od svojega življenja od sedaj naprej. Predstavljal si je mojstra, dobrodušnega človeka, in pomočnike, ki ga ni človeka, da si ne bi zaželel biti na njihovem mestu. In mislil je tudi o tem, kako je sedaj minil tisti čas, ko ga je smel učitelj za vsak prazen nič postaviti v kot ali celo zapreti.

Nenavadno zgodaj je vstal. Ptički so se komaj jeli oglašati, sonce je komaj pozdravilo polje in začelo piti rosne kapljice na njem. Ivan se je brž oblekel in odšel kar brez zajtrka k mojstru, o katerem mu je oče sinoči dejal, da je govoril z njim in ki je bil pripravljen vzeti ga v učenje.

Pol ure hoda je bilo tja. Šel je mimo cerkve vprav ob času, ko je cerkovnik zvonil k sedmi maši. Ivan se je podvihal, da ne bi zamudil. Že od daleč je začul petje železa in ropot strojev, ki je prihajal iz delavnice.

Ivan je vstopil v delavnico, ko je bilo že vse na delu.

»Oprostite, smem vprašati — « je izjecljal boječe, ko je stal pred mojstrom, možem okrogle postave in prepasanim z debelim in masnim predpasnikom.

»O vprašati že smeš. Samo če ti bomo kaj odgovorili,« je dejal mož in se je hreščeče zasmejal. »No, kdo pa si in kaj bi rad?«

Ivan je povedal vse. Govoril je plašno in v zadregi, zlasti še, ker ni pričakoval takega sprejema.

»Tak to bo naš novi poba?« je vprašal eden izmed pomočnikov, ki je šel kakor slučajno mimo in je slišal Ivanove odgovore. »Prostor, da bo kam pluniti! Kaj se pa vrtiš tukaj, štor, da še mimo ne morem.«

Ivan je zardel do ušes in se je pokesal, da je taka neroda.

Mojster je dejal:

»Preskrbi si vse potrebno in pridi jutri! Samo točnosti se boš moral navaditi, če ne, ne bova prijatelja.«

Ivan se je poslovil in je odšel. Nekoliko ga je vznemirjalo pri srcu, češ: že prvi dan ni napravil dobrega vtisa. Vendar se je na cesti precej potolažil, in zopet mu je začela domišljija prikazovati pred oči lepo bodočnost.

(Se nadaljuje.)

Nihče ni bil rojen, ne da bi bilo z njim rojeno tudi njegovo delo.

Nauči se začeti!

Tudi večnost ne more izravnati izgube ene same minute.

Organizacijski vestnik

VRHOVNI STAN Z. B. S.

Tečaj za borčevske vodnike. Naš letošnji tečaj je uspel zelo dobro. Kolikor je Centrala priredila tečajev, ni bil še nobeden tako stvaren, praktičen, temeljit in izčrpen ter obiskan od tako dobrih fantov, kakor je bil ta. Vse tri dni so tako vneto in z zanimanjem sledili predavanjem, da je bilo kar prijetno predavati jim. Tečajniki so se res potrudili in upamo, da bo tečaj prinesel mnogo dobrega. Disciplina na tečaju je bila vzorna.

Sedaj le pričakujemo od tečajnikov, da bodo uvedli doma vse, o čemer so slišali na tečaju, da bodo tako pomagali usmerjati in graditi organizacijo, da bo služila svojemu namenu.

NAŠE DRUŽINE.

Hrastnik. Hrastničani delamo pridno na tem, kako bi organizaciji čimbolj koristili. Seveda imamo pri tem mnogo nasprotnikov. Toda mi, ki smo mladi in korajžni, se ne bojimo nobenega viharja. Čimbolj razsaja vihar, tem večje veselje do dela v organizaciji imamo. Zakaj mi smo na jasnem in vemo, da hodimo po pravi poti. Hočemo se vzgajati v res prave kristjane in socialiste, da bomo nekoč lahko delali za vse tiste, ki trpe preganjanje in krivice. Zato pa, fantje, bodimo vsi eno in stremimo skupno navzgor! Trpimo in veselimo se skupaj! Če bomo delali z združenimi močmi, bo zmaga naša. Živiti!

Ljubljana. Delo v enoti napreduje sicer počasi toda sigurno. Redno vsak mesec imamo družinski večer. Zadnjega, ki se je vršil 12. meseca Luči (12), so izvajali Zarjani iz Viča. To pot so prvič bile na programu senčne slike. Bile so poučnega značaja. Na operacijsko mizo je moral mlad Borec, ker je v svoji neizmerni požrešnosti pogoltnil celo grmado neprebavljivih stvari. Videli smo, kako mu je zdravnik odprl trebuh in vlekli iz njega vse te reči, kos za kosom: dva ključa od hišnih vrat, vrečico jabolk, fig, orehov in rožičev ter še nič koliko drugih predmetov, ki jih je nesnaga požrl, ne da bi jih vsaj enkrat pregriznil. Ni čudno, če se je kar zvijal od silnih bolečin.

Na koncu je tov. Edi razdelil kakih štirideset daril, ki mu jih je dal sveti Miklavž, da jih razdeli tistim Borcem in Stražarkam, ki se radi posladkajo.

Novoustanovljena smučarska sekcija naše enote si je že nabavila smuči in je podvzela že prve korake v smuku.

Hudajama. 13. meseca Luči (12) smo priredili Miklavžev večer. Za to smo nabrali par sto dinarjev v gotovini, precejšnjo količino pa smo dobili svežih jabolk, suhih jabolk, hrušk in sliv ter orehov in podobnega. Za denar smo kupili nekaj blaga. Obdarovali smo čez stodvajset otrok, predvsem revnejših. Večera se je udeležilo tudi mnogo odraslih ljudi. Sveti Miklavž je imel popolno spremstvo: dva angela, sv. Antona s puščico in tobakiro ter Luciferja z njegovo peklensko druhaljo. Sv. Anton je stregel ljudem s tobakom za njuhanje in tu in tam je kateremu od malih pomagal moliti, kadar mu je od strahu trda predla.

Družino smo razdelili v dve krdeli: I. krdelo Hudajama, II. krdelo Zg. Rečica. Starešina enote in vodnik I. krdela je tov. Susič Stanko.

Beli kot

NAROBE SVET.

Lukec in Kukec sta se odpravila na pot okoli sveta. Korajžno in samozvestno sta stópala po široki cesti, posuti z mehkim kamenjem. Vsa zasopljena se ustavita pri velikem sadnem vrtu, kjer so rasla sama jabolka; preplezata ograjo in smuk, sta že notri. Lukec zažene kamen na drevo in sklati jabolko. Kukec ga pobere govoreč: »Ta hruška je pa dobra«; izza ogla prisopiha gospodar vrta in se dere na vse mile viže: »Falota, kdo vaju je klical, pustita pri miru moje češnje!« Lukec in Kukec jo užgeta v galop in se rôgata: »Pa je res tvoj krompir zanič.« Gospodar jima grozi: »Le počakajta, da vama s leskovim oljem hlače izčistim; vso čebulo sta mi nepridiprava otresla, kako pa naj kuham čaj brez česna.«

Nedaleč naprej prehitita voznika, ki vozi s konji hlode. Veselo si žvižga tisto: »Marko skače, ker ima pretesne hlače.« Lukec in Kukec ga zavratno napadeta, mu prevrneta voz s hlodi in iz previdnosti hitro zdirljata naprej po beli cesti (posuti z mehkim kamenjem). Voznik se premetava po jarku in žvižga z žalostno sapo: »Lumpa grda rompom, če vaju nisem, pa vaju še bom!« Končno se vsede in rjove: »Razcapanca, čemu sta mi prevrnila makarone (vozil je

hlode), drugič pustita ljudi pri miru, kot figo na cesti, da bodo lahko fižol vozili in pa mojih krav (vozil je s konji) ne nadlegujta več, da se kameli ne splašita, preklicana lopova!« Lukca in Kukca je že veter odnesel, Bog ve kam.

Prideta do otoka, ki stoji na suhem (takega otoka prav gotovo še niste videli), nanj vodi pot čez žitno polje. Toda gospodar polja ju zapazi z levim očesom in godrnja: »Ne dovoljujem vama, da bi se vozila s čolnom po moji koruzi, da mi vse kolerabe ne uničita.« Vržeta čoln v vodo in gresta peš na otok. Srečno se približeta na otok iz samega stekla. Na sredi tega otoka stoji češplja. Ker sta lačna jo otreseta in se do sitega najesta lešnikov. Kmet steklenega otoka in lastnik češplje pa renči nad njima: »Vse grozdje sta mi pritepenca otresla in peso sklatila, naj bi se vama orehi zateknili, da bosta odslej bolj pametna in ne bosta nikoli več mojega popra kradla. Zginita mi izpred oči, da ne skočim od razburjenosti iz kože in se prehladim.« Teh besed sta se Lukec in Kukec neizmerno prestrašila in pri tej priči poskakala v jezero (otok je stal na suhem), kjer ju je morski volk požrl in tako sta končala svoje potovanje v volkovem želodcu.

Ob njuni smrti je osel, ki se je pasel na bregu, njima na čast in v spomin trikrat zarigal: i-a, i-a, i-a!

Votič Edi.

Razgled

GOZDOVNIŠTVO IN SKAVTIZEM.

Ameriški pisatelj Ernest Tompson Leton je napisal knjigo: »Woodcraft« (Gozdovništvo, življenje v divji prirodi, v džungli), res krasno knjigo. V njej je povečeval življenje neciviliziranih ljudi, živečih v divji prirodi. Ideje, iznešene v tej knjigi je udeležil pisatelj sam, ko je združil l. 1902. ameriške fante v svrhu gojenja svobodnega življenja v prirodi. Svojo zvezo je imenoval »Indian Boys« (indijanski fantje). E. T. Leton polaga v svojem združenju največ važnosti na gozdovniško življenje v prirodi, ki zahteva iznajdljivosti in sposobnosti posameznika in ki sili posameznika, da si prisvoji za to potrebnih znanj in spretnosti. S tem pa se navajajo fantje k samovzgoji, ki ustvarja samostojnega človeka. Istemu so vzgled Indijanci, kot najsposobnejši tip človeka, ki živi v prosti prirodi. Fante združuje v rodovno organizacijo kot Indijanci. Od 5 do 10 fantov tvori krdelo, ki si voli vodnika, od 2—20 krdel tvori rod, kateremu plačujejo prispevke. Rod vodi načelnik, ki ga zastopa v svetu rodov (t. j. v odboru vseh rodov). Ta se snide k sebi vsak mesec. Ves »narod gozdovniških Indijancev« upravlja Veliki svet, sestavljen iz načelnikov in bolj sposobnih. Sestane se k sebi enkrat na leto. Iz Velikega sveta se izbere 15 članski Veliki vodstveni odbor, ki daje vsi zvezi postave in voli vrhovnega vodnika. Letonova zveza je hitro rastla. L. 1912 je združevala že 300.000 fantov. Istočasno je nastala tudi samostojna zveza deklet.

Približno istočasno je nastala v Angliji druga smer samovzgoje mladine, Baden-Powellov sistem, na podstavi druge glavne skavtske ideje, samovzgoja v samostojnega državljana.

V vojni Anglije z Buri (v južni Afri-

ki) l. 1899—1900., je pri obleganju mesta Mafeking sestavil angleški polkovnik Baden-Powell fantovska krdela za izvidništvo, kar se je dobro obneslo. Po svojem povratku v domovino je ustanovil l. 1903 v Angliji zvezo fantov, ki jo je imenoval »Boys Scouts« (fanti izvidniki) in podobno organizacijo je ustanovil tudi za deklice. L. 1908 je izdal knjigo »Scouting for Boys« (Izvidništvo za dečke), ki je bila glavna priročka pri širjenju skautizma v vseh angleških deželah in pozneje v vsej Evropi (»Les éclaireurs« v Franciji in Švici, »Los Exploradores« na Španskem, »Die Pfadfinder« na Nemškem in Avstrijskem). Izvidniki v Srbiji, Szerkessi na Ogrskem itd. Svetovno skavtsko gibanje je prevzelo v celoti Baden-Powellov sistem, ki si je privzel vse lepe misli T. Letonovega gozdovništva. Tudi v Ameriki so v veliki meri sprejeli B. Pellowo smer.

Angleška skavtska organizacija je izgrajena tako: Fantje vsakega kraja v starosti od 11.—18. leta tvorijo skavtsko patroljo z 8 člani. Dve ali več patrolj ima vodnika (scoutmaster) in zastopnika (asistenta), oba v starosti najmanj od 18—20 let. Patrolje celega kraja tvorijo zbor. Vežbanje skavtov v Angliji sestoji v glavnem iz 4 predmetov: nprav, rokodelstva, javna služba (za obči blagor) ter telesna nega. Fantje v starosti od 8. do 11. leta so volčiči (Wolf Cubs) in tvorijo čete.

(Iz »Skaut Češkoslovenský«.)

SKAUT-JUNAK.

Na Češkoslovaškem obstoja skavtska organizacija »Skaut-Junak« (Skaut-Borec). Letos obhajajo 20 letnico svojega obstoja. Štejejo 30.000 članov in čez 1000 funkcionarjev. Organizacijo je ustanovil prof. A. B. Svojsjk.

Za šalo in za res

Za bistre glave.

I. Besedna uganka. Poišči tri besede naslednjega pomena:

1. Človek, ki lahkomišelnost živi;
2. Ljubitelj planin;
3. Ime svetnice, zaščitnice rudarjev.

Če iz dobljenih besed vzameš po tri zaporedne črke, dobiš znano geslo.

II. Čuden napis. NAŠLI STJEM LADIP LAM ENKI GAV SIRA DIIM AMO.

Našli so nekje ta napis in ga niso znali raztolmačiti. Morda se komu izmed vas to posreči.

Izžreban rešilec obeh ugank bo nagrajen z lepo knjigo.

Rešitev »Številnice« v 12. številki lanskega letnika. Ključ: zemlja, dobrota, gusarji, kaj. — »Bodi moder, ker le modrost zmaguje!«

Prav so rešili: Bučer Anton, Rakovec Joško in Slak Jože. Izžreban je bil Bučer Anton, ki dobi v dar lepo knjigo.

Za smeh.

Trije Borci so nekoč sedeli na razpotju in prav milo jokali. Videl jih je sv. Peregrin, ki je patron vseh romarjev in je stopil po nebeški lestvi na zemljo. Stopil je k prvemu in vprašal, zakaj solze preliva. In ta mu je odgovoril, da je blagajnik enote, pa nima nič denarja, da bi plačal obveznosti enote. »Stopi kar sto korakov tja do breze, koplji ped globoko, pa boš dobil dovolj denarja za dolgove in še za kaj!« — »Kaj pa tebe teži?« vpraša sv. Peregrin drugega. »Zbor smo imeli, pa me niso več izvolili za vodnika!« — »Kaj, zato jočeš?« mu reče sv. Peregrin. »Boga zahvali, da si prost vseh skrbi in težav, pa strupenih jezikov!« In drugi betežnik je bil olajšan in so šle vse srčne bolečine od njega. — »Kaj pa je tebi?« je vprašal sv. Peregrin tretjega, ki se je najbolj jokal, »kaj te tako boli?« — »Joj, prejoj!« je rekel tretji. »Urednik 'Mladega plamena' sem, pa mi fantje in dekleta tako malo pišejo, da mi ni več živeti. Joj, prejoj!« — In sv. Peregrinu se je hudo storilo. Ni mu mogel pomagati. Sedel je poleg urednika in jokal z njim.

Mala Stražarka pride domov in hiti pripovedovati svoji mamici. »Veš, mama, tako lep pogreb sem videla, tako lep, da še nikoli tega. Ljudje so zelo jokali. In tudi jaz bi jokala, pa nisem imela robca.

A: Kajn je ubil Abela. Če bi pa bil Abel Borec, bi ga Kajn gotovo ne ubil.

B: Zakaj ne?

A.: Zato, ker bi se ne pustil.

*Ustvarjajmo delavsko kulturo!
Pomoč vsakogar je potrebna,
zato pristopite kot član k*

DELA VSKI ZALOŽBI

R. Z. Z O. Z.

V LJUBLJANI

MIKLOŠIČEVA 22/I.

(DELA VSKA ZBORNICA.)

(Delež po 50 Din)

Vpišite se v

Krekovo knjižnico!

Samo:

Din 4 — znaša mesečni prispevek za broširane
oz. Din 6-50 za vezane knjige.

ENOTE!

Naročajte:

šotore, rute, priročke, štopiljke, tiskovine, knjige
in vse potrebščine preko

Vrhovnega stana Z. B. S.

Šotori (za 4 osebe)	Din 300.—
Rute: članske	Din 18.—
vodniške	Din 23.—
Priročka za I. izpit	Din 10.—
Priročka za fotografski izpit	Din 8.—
Znaki, članski	Din 4.—
Fotografije (borčevske) po	Din 4.—
Poslovne knjige: (blagajniška, članarinska knjiga, vložni zapisnik) po	Din 4.—